

Aderlatingen bij ijzerstapeling

Op de afdeling Dagbehandeling of
thuis door het ThuisBeter team

Naar het ziekenhuis? Lees eerst de informatie op www.asz.nl/brmo.

**albert
schweitzer**

Inleiding

Uw arts heeft met u besproken dat u de ziekte ijzerstapeling heeft. U gaat met aderlatingen behandeld worden. De medische naam voor ijzerstapeling is hemochromatose.

In de folder leest u meer over de ziekte hemochromatose en de behandeling.

Vorbereiding thuis

Na de bloedafname kunt u wat duizelig en/of licht in het hoofd zijn.

- Daarom is het belangrijk dat u **vooraf** goed eet en drinkt.
- We raden u ook aan om de dag vóór uw aderlating zo'n 2½ liter te drinken.

Wat is hemochromatose?

Elk lichaam heeft ijzer nodig om goed te kunnen functioneren. IJzer is bijvoorbeeld nodig bij de aanmaak van rode bloedcellen. We krijgen ijzer via ons eten binnen. In uw bloed zit echter te veel ijzer doordat uw lichaam teveel ijzer uit uw voeding haalt.

Het ijzer stapelt zich daardoor op in uw gewrichten, alvleesklier, huid, hart en schildklier. De organen beschadigen uiteindelijk door zogenaamde ijzerradicalen.

Erfelijk

Hemochromatose is erfelijk. Zo'n één op de tweehonderd Nederlanders heeft deze aanleg. Ongeveer de helft van deze mensen zal daadwerkelijk ijzer gaan stapelen en mogelijk ziek worden.

Omdat het lichaam tot en met de puberteit veel ijzer nodig heeft voor de groei, wordt de ziekte vaak pas op volwassen leeftijd duidelijk.

Doordat vrouwen bij de menstruatie bloed verliezen en daarmee ook ijzer, treden de verschijnselen bij hen meestal later op dan bij mannen.

Wat zijn de verschijnselen?

Bij hemochromatose stapelt zich in der loop der jaren zo veel ijzer in uw lichaam op, dat dit 'giftig' wordt voor u. Daardoor kunt u last krijgen van één of meerdere klachten.

- Chronische vermoeidheid
- Gewrichtsklachten
- Leverfunctiestoornissen
- Diabetes Mellitus
- Hartklachten of hartritmestoornissen
- Libidoverlies, impotentie en onvruchtbaarheid
- Pijn in uw bovenbuik
- Bruine tot bronskleurige verkleuring van uw huid

De behandeling

- Hemochromatose wordt behandeld met een aderlating. Het kan zijn dat er in het begin wekelijks of zelfs vaker een aderlating plaatsvindt. Na verloop van tijd zal uw arts aangeven dat dit minder vaak hoeft te gebeuren, bijvoorbeeld één keer per maand.
- De eerste 2 aderlatingen vinden altijd plaats in het ziekenhuis op de afdeling Dagbehandeling. Wanneer deze 2 aderlatingen goed verlopen wordt de aderlating voortaan thuis gedaan door het ThuisBeter team. Dit team bestaat uit ervaren gespecialiseerde verpleegkundigen die medische handelingen buiten het ziekenhuis mogen verrichten.
- Onder bepaalde omstandigheden kan een aderlating ook via de bloedbank Sanquin plaatsvinden, zodat uw bloed gedoneerd kan worden. Uw arts zal dit, indien mogelijk, met u bespreken.

Meestal wordt er per keer een ½ liter bloed afgenomen, tenzij uw arts anders met u afspreekt.

De aderlatingen zorgen ervoor dat ijzerstapeling vermindert en voorkomen wordt doordat:

- Uw lichaam na de aderlating meteen nieuw bloed aanmaakt.
- Voor het aanmaken van bloed ijzer nodig is.
- Uw lichaam daarvoor het gestapelde ijzer in uw organen gebruikt.
- Na de behandeling zal door uw ziekte zich opnieuw ijzer opstapelen in uw organen.
- Door regelmatig een aderlating te doen, zal uiteindelijk toch het ijzergehalte in uw bloed geleidelijk zakken.

Zodra uw ijzerwaarden goed zijn, heeft u minder vaak een aderlating nodig. Drie tot vier keer per jaar kan dan voldoende zijn.

Het bloed dat bij u wordt afgenomen wordt weggedaan en nergens anders voor gebruikt. Als u wilt dat uw bloed wel gebruikt wordt, kunt u op de website www.sanguin.nl lezen wat de mogelijkheden zijn.

Levenslange behandeling

Uw arts spreekt met u af hoe vaak bij u een aderlating nodig is. Dit hangt af van uw bloedsuitslagen. Omdat er niets gedaan kan worden aan de oorzaak van hemochromatose, zult u uw hele leven hiervoor met aderlatingen behandeld moeten worden.

Hoe gaat een aderlating?

Beleving

We proberen zo goed mogelijk aan te geven wat u kunt verwachten aan ongemak of pijn als u een behandeling krijgt. Toch beleeft ieder mens dat anders en op zijn eigen manier. Vertel het ons als u ergens tegenop ziet of ongerust bent, dan kunnen we daar nog extra rekening mee houden.

Bloed afnemen: de aderlating

Als u op de afdeling Dagbehandeling komt, stellen wij u eerst nog wat vragen en meten we uw pols en bloeddruk. Daarna begint de aderlating.

Bij een aderlating nemen we bloed af uit uw arm. Een aderlating lijkt op een 'gewone' bloedafname, maar er wordt veel meer bloed afgenomen.

U kunt tijdens de eerste aderlating op een bed liggen. Als deze aderlating goed verloopt, kunt u de volgende keer in een behandelstoel zitten.

De verpleegkundige prikt een naald in een bloedvat in uw arm die verbonden is met een zak voor de opvang van het bloed. Meestal wordt er een ½ liter bloed bij u afgenomen, waarbij uw lichaam ongeveer 250 mg ijzer kwijt kan raken.

De verpleegkundige blijft tijdens de gehele aderlating bij u.

Als de aderlating klaar is, verwijdert de verpleegkundige de naald en krijgt u een drukverband om uw arm. Dit drukverband verkleint de kans op nabloeden. Na 1 uur kunt u dit drukverband zelf thuis verwijderen.

U moet na de aderlating nog 20 tot 30 minuten blijven liggen of zitten. Als u direct na de aderlating opstaat, zou u duizelig kunnen worden en/of flauw kunnen vallen.

Tijdens deze rustperiode raden we u aan iets te drinken en te eten.

U krijgt dit van de verpleegkundige.

Na de rustperiode meten we nog een keer uw pols en bloeddruk. Als u zich goed voelt, kunt u daarna weer naar huis. Als het nodig is, maken we meteen een vervolgspraak voor u.

Een aderlating duurt gemiddeld 30 tot 60 minuten.

Waar kunt u last van krijgen?

Tijdens de aderlating kunt u last krijgen van het volgende:

- U kunt wat licht in het hoofd, wat duizelig of wat zweterig worden en de neiging hebben tot flauwvallen.
- U kunt een zwaar drukkend gevoel op de borst krijgen, soms met uitstraling naar uw arm en kaak.
- U kunt wat schokkende bewegingen in uw lichaam krijgen.
- U kunt wat nabloeden.

Als u één van deze verschijnselen krijgt, vertel dit dan meteen aan de verpleegkundige. Dan wordt de aderlating gestopt.

De verschijnselen kunnen ook optreden net na de aderlating. Dit komt doordat de bloeddruk ineens erg daalt of doordat er te weinig bloed door de slagaderen stroomt.

Advies

- Gezond eten is belangrijk, omdat er behalve ijzer ook andere belangrijke stoffen verloren gaan. Vragen over uw voeding kunt u bespreken met uw arts.
- Overweegt u voedingssupplementen en of vitaminepreparaten te gaan gebruiken, bespreekt u dit van tevoren met uw arts.
- Wij raden u aan het eerste uur na de aderlating niet zwaar te tillen met de arm waarin u bent geprikt.

Tot slot

Heeft u na het lezen van de folder nog vragen? Stel ze dan gerust tijdens het bezoek aan uw arts. Ook als u klachten krijgt of ergens ongerust over bent, kunt u ons bellen. De kans op klachten is overigens klein.

U kunt van maandag t/m vrijdag tussen 08.00-12.00 uur en tussen 13.00-16.30 uur bellen naar de polikliniek waar u onder behandeling bent.

Als u naar het algemene telefoonnummer (078) 654 11 11 belt, verbinden we u door.

Bij verhindering

Bent u verhinderd voor de behandeling thuis? Geef dit dan zo snel mogelijk door aan het ThuisBeter team, tel. (078) 654 20 79 of mobiel (06) 53 93 26 43. Dat kan van maandag t/m vrijdag tussen 08.00 - 16.30 uur.

Lotgenoten

Voor meer informatie en ervaringen van lotgenoten, kunt u terecht bij de Hemochromatose Vereniging Nederland (HVN), www.hemochromatose.nl

Geef hier uw mening over deze folder: www.asz.nl/foldertest/

Albert Schweitzer ziekenhuis
februari 2026
pavo 1147